

Vojnih dogodkov ne morete zasledovati brez zemljevida!

Izšla je zopet karta Evrope za 6 din. — Naročite jo v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila Maribor—Ptuj!

nenadil ljudi rdeč dež, ki je pri nas redka prikazen. Dež je bil kalnordeč in umazan. Ljudje, na katere je padal ta dež, so imeli zamazane klobuke in obleko. Tudi voda po vodnjakih je zgledala, kakor bi bila pomešana z rdečkasto ilovico. Ljudje so koj prekrstili ta dež v »krvavega«, ki oznanja vojno. Omenjena deževna prikazen pa se da prav naravno razložiti in takle rdečkast dež ni nič kaj redkega za druge pokrajine. Oblaki, katere priženejo vetrovi iz afriške Sahare in drugih puščavskih predelov, nosijo s seboj najdrobnejše drobce prahu. Ako se vlije iz takih puščavskih oblakov dež, se strnejo v posameznih kapljicah tudi delci prahu in tak dež ima isto barvo kakor v oblakih se nahajajoči drobci prahu.

S sekuro ga je hudo poškodoval, ker ni hotel plačati najemnine. V Tuncovcu pri Rogaški Slatini je dne 6. maja posestnik Plemenitaš Franc

udaril z ostrino sekire z vso silo svojega najemnika Berghaus Ignaca, 38 letnega mesarskega pomočnika. Sekira se je globoko zarila v hrbet preko ledvic. Hudo poškodovanega so še isto noč z avtomobilom prepeljali v celjsko bolnišnico. Ozadje tega dejanja je bilo: Plemenitaš je lani začasno vzel pod streho Berghausa. Berghaus ni hotel plačevati najemnine niti ni hotel na odpoved gospodarjevo zapustiti stanovanja.

Obsojen radi uboja. Dne 8. decembra 1939 je bil v neki krčmi v Kamnici pri Mariboru med pivci delavec Ivan Sedih, ki je objel 26 letnega Antona Gostinčiča s Košakov. Radi objema je skočil Gostinčič kvišku in je začel psovati Sedih. Ker je grozil pretep, so drugi izrinili oba iz gostilne. Na cesti je Gostinčič s kamnom razbil Sedihu glavo in je ta v bolnišnici umrl na Silvestrovo. Gostinčič je bil v minulem tednu obsojen v Mariboru po priznanju na dve leti in šest mesecev strogega zapor.

Požari

Otroci so zanetili ogenj v Hočah pri Mariboru v drvarnici Alojza Vernika. Zgoreli so še svi-njaki in znaša škoda nad 5000 din.

V Orehovi vasi pri Slivnici je pogorela 15.000 din vredna mizarska delavnica Ivanu Rudolfu.

Večerni požar je vpepelil v Radvanju pri Mariboru domačijo posestnika Francu Grajfu. Gasilci so preprečili, da se ni ogenj razširil na sosedna poslopja.

Po svetu

Sprememba in povišanja v vodstvu sovjetske vojske. Dolgoletni komisar za sovjetsko vojsko ali vojni minister maršal Kliment Vorosilov je bil razrešen svoje dosedanje službe in je bil imenovan za podpredsednika sveta ljudskih komisarjev. Ta sprememba je bila izvršena, ker je dokazal Vorosilov svojo nesposobnost v začetku vojne s Finsko ter je osramotil sovjetsko armado pred svetom. Na Vorosilovo mesto je bil postavljen za maršala imenovani general Timošenko, ki je po rodu Ukrajinec in je na Finskem prebil Mannerheimovo črto ter pripomogel Rusiji do zmagovitega miru s Finci. — S Timošenkom sta bila povišana v maršala armadna generala Koljuk in Sapošnikov. Rusija je tudi zopet uveljavila čin admirala.

Anglež — papež. Na papeškem prestolu v Rimu je sedel samo en papež, ki je bil angleškega pokolenja. To je papež Hadrian IV., ki je vladal katoliški Cerkev od leta 1154. do leta 1159. Pisal se je Nikolaj Breakspear ter je bil rojen v Angliji. Njegovi starši so bili tako ubožni, da je kot otrok komaj utekel

beračenju. Ko je odrasel detinski dobi, je odšel v Francijo, kjer je stopil v samostan. Kot samostanski opat je prišel v Rim ter bil od papeža Evgena III. radi svojih velikih sposobnosti posvečen za škofa in imenovan za kardinala. Papež ga je poslal kot svojega legata v Skandinavijo, da uredi cerkvene razmere. Na Norveškem je v mestu Trondhjemu, ki se je toliko imenovalo v sedanji vojni na Norveškem, tamošnjega škofa postavil za nadškofa ter mu podredil škofo v znanih mestih Oslo, Hamar, Bergen, Stavanger itd. Po svojem povratku s severa v Rim je bil soglasno izvoljen za papeža. Ob tej priliki je rekel: »Papežev prestol je obraščen s trnjem in papežev plašč je tako težak, da se pod njim skoro zruši tudi najmočnejši.« Sam je preizkusil resnico teh besed med svojim papeževanjem, ki je sicer bilo kratkotrajno, pa polno težav in boj. Hadrian je odločno branil pravice in svobodo katoliške Cerkve osobito v borbi z nemškim cesarjem Friderikom Rdečebračcem, katerega je leta 1155. v cerkvi sv. Petra kronal za cesarja, kateri pa je

Kratke tedenske novice

Jugoslovansko gospodarsko zastopstvo, ki se je mudilo dalje časa v Moskvi, se je vrnilo v Beograd 15. maja. Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Rusijo je bila podpisana 11. maja. Obseg trgovinskega prometa med obema državama je določen za leta 1940 in 1941 na 176 milijonov din, vendar pa se zamore ta vsota po potrebi povečati.

Naredba o štednji v živili je že objavljena v »Službenih novinah« in predvideva dva brezmesna dneva, in sicer v torek in petek. Uredba stopi v veljavo 16. maja.

Izreden porast naklade je doseglo radi strogo nepristranskega poročanja o vojnih dogodkih vatikansko glasilo »Osservatore Romano«. Pred to vojno je izhajal ta dnevnik v 15.000 izvodih. Sedaj je narasel na 170.000 izvodov, od katerih se proda v Italiji 130.000 izvodov. Ljudje v Italiji se za posamezne številke kar trgajo.

Radi neuspehov Angležev na Norveškem in vojnih dogodkov na zapadu je dobila Anglija vlado narodne sloge. Chamberlain je odstopil, ostal pa je še naprej v vladi kot predsednik tajnega sveta. Novi predsednik je mornariški minister Churchill. V novi vladi so zastopani tudi liberalci in delavska stranka.

Angleško vojno ministrstvo je prepredlo vso Anglijo s posebnimi motoriziranimi oddelki, ki so opremljeni z majhnimi in hitrimi tanki in s posebnimi strojnimi. Ta motorizacija je pripravljena proti nemškimi padalcem, če bi se hoteli spuščati s padobranci na tla na Angleškem.

Angleži so zasedli začasno veliki otok na severu Islandije, da bi se ga ne polastili Nemci in ga uporabljali kot napadalno oporišče proti Angliji. Islandija pripada Danski.

Angleške čete so se izkrcale na dveh otokih Holandske Indije v Aziji sporazumno s holandsko vlado, da se preprečijo morebitni nemški poskusi za organiziranje nemirov, zlasti v petrolejskih čistilnicah na otokih Curacao in Aruba.

Vlada narodne sloge je bila sestavljena v Franciji pod prejšnjim ministrskim predsednikom Reynaudom. V novi vladi sodelujejo vse stranke.

Anglija in Francija sta naročili pred nekaj dnevi v Zedinjenih državah 2000 vojaških letal najnovejšega tipa. Ta letala so bila prvotno naročena za ameriško vojsko in mornarico, vendar je ameriško letalsko ministrstvo dalo prednost angleškemu in francoskemu naročilu.

Tudi Romunija je dobila novo vlado narodne sloge pod prejšnjim ministrskim predsednikom Tatarescom. Nova Tatarescova vlada je malo izpremenjena. Gafencu je ostal še nadalje zunanji minister.

Madžarska je mobilizirala sedem letnikov. Zaravovala je svoje meje proti Slovaški, Romuniji in nam.

Norveško zlato je v Londonu. Bilo ga je za 400 milijonov norveških kron. Prepeljano je bilo tja na neki angleški ladji.

Na Kitajskem se je začela doslej največja bitka med Kitajci in Japonci v pokrajini Hupej. Japonska armada se udeležuje te bitke s 150.000 vojak, 200 letali in 400 tanki.

Vojna tehnika v živalskem svetu. Streljanje ni stvar, s katero bi se mogel ponašati samo človek. To bojno metodo pozna tudi majhna avstralska riba, takozvana »strelece«, in jo uporablja, da pride do plena. Ta riba zna izstreljevati vodne kaplje. Ko zagleda svojo žrtev, žuželko na kakšni vodni rastlini, izpljune nanjo z veliko točnostjo kapljo vode. Učinek je za žrtev uničujoč. Voda žuželki tako obteži krila, da pače pri poskusu, da bi vzletela, v vodo in jo riba takoj požre. Tudi vojno s strupenimi plini poznajo živali. Neki hrošč, ki ima značilno ime »bombardier«, si s takšnim plinom preskrbuje hrano. V svojih žlezah proizvaja neko strupeno kislino. Pri napadu požene oblak te kisl-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Ali moja hči kaj ve o tem, da vam je po volji?«
»Če ni slepa, mora vsaj kaj slutiti. Toda bojim se, da ji ni Bog ve kaj zame.«
»Tega ne verjamem. Vedno jo veseli, kadar pridete, in vas hvali.«
Ta hip so se odprle duri in prihitela je Trezika. Že na pragu je dejala s svojim vedrim glasom:
»Oprostite, gospod doktor! Šele zdaj sem izvedela, da ste pri nas. Ko bi bila vedela, da pridete, bi ne bila šla zdoma.«
»Ali gospodična! Malo pa morate še iz hiše tudi. Pa še dobro delo ste storili, ko ste šli žalostne tolažit,« je odgovoril zdravnik prijazno.
»Kdo pa vam je pravil? Ah, mati... Kajne, materi se je na bolje obrnilo?«
»Zelo sem zadovoljen. Kmalu me ne bo več treba.«
»Ali že smejo malo povojenega mesa jesti? Radi bi ga že; bi bolj k moči prišli.«
»Trezika, zdaj se ne brigaj zame,« jo je opomnila gospa; »idi in skuhaj kave! Gospod doktor naju bo počastil in bo z nama jedel.«

3

»To je lepo, gospod doktor; kar koj grem.«

»Ne, ne,« je branil zdravnik; »se še prav nič ne mudi. Zdaj je še prezgodaj za jed. Usedite se k nama in nama kaj povejte, gospodična Dobrovnik!«

»Gospod doktor, nikar ne rekajte zmeraj, gospodična Dobrovnik! To je tako gosposko in prisiljeno.«

»Kako naj drugače rečem? Ali rajši čujete: gospodična Terezija?«

»Hihhihi, tako mi še živa duša ni rekla. Recite: gospodična Trezika,« še ljubše pa mi je, če, gospodično, izpustite!«

»O, samo Trezika mislite? To mi je pa skoraj premalo; utegnili bi se mi zgoditi, da bi kdaj rekli: ljuba Trezika.«

Poredno se je nasmehnil. Dekletu je udarila kri v glavo, toda naglo se je zbrala in mu zagrozila s prstom ter ga začela za norce kregati:

»Vi-vi-vi, gospod doktor! Vsa dekleta imate za norca in, če vam katera na limanice sede, se ji smejite.«

»Gospodična Trezika, vi ste mnogo prepametni in preveč vas spoštujem, da bi si z vami upal uganjati norce.«

Dekle je zopet zardelo. Vprašujoče mu je pogledala v oči, potem je stopila k oknu in se zagledala ven, kakor da je zunaj Bog ve kaj. Bila je postavno dekle, svetlosiva nedelna obleka s črtami belim predpasnikom ji je

kmalu začel oblastno posegati v območje papeštva in njegovih pravic. V tej borbi je Hadrian IV. umrl ter bil pokopan v grobnici iz rdečega mramora. Ko so leta 1607. njegov grob odprli, so našli njegovo telo popolnoma

ohranjeno. Sedaj se trudijo angleški katoliki, da bi bila krsta z ostanki edinega angleškega papeža prepeljana v Anglijo ter pokopana v njegovem rojstnem kraju Langley-u.

Ljudstvo ob severni meji za svojo čast

Neki Ignac Koprivec je napisal knjigo z naslovom »Kmetje včeraj in danes«. Učitelj švajger Zmago pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah je knjigi napisal uvod. Tiskala jo je Učiteljska tiskarna v Ljubljani, stroške za tisk pa je prevzela Glavna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Kaj je na tej knjigi posebnega, da tako natančno navajamo ime pisatelja, uvodničarja, tiskarne in založnice? Žal nič lepega. Njena posebnost je zelo žalostne vrste. Knjiga je v svojem jedru umazan napad na čast slovenskega ljudstva v Slovenskih goricah in Prlekiji. »Slovenec« je dne 10. maja pravilno označil njeno vsebino z besedami, naslovljenimi na prebivalce Slovenskih goric in Prlekije: »Od sramu bi morali zakriti svoj obraz, če bi bilo resnično, kar je o vas v tej knjigi napisano. Kdor vas ne pozna, pa bere to knjigo, bi si moral reči: 'To je telesno, duševno in moral-

no pokvarjen narod!'« — Ne bomo ponavljali stavkov, s katerimi bi skušali dokazati opravičenost gornje sodbe o tej knjigi. To je storil obširno »Slovenec« v isti številki. Ugotavljamo samo to:

1. Ne zanima nas, kaj je pisec te knjige. Čudno pa se nam zdi, da je uvod napisal učitelj in da je knjigo natisnila Učiteljska tiskarna. Učiteljstvo je po svojem poklicu vzgojni činitelj ljudstva. Toda odločno moramo naglasiti, da knjiga ni niti najmanj vzgojna in niti najmanj kulturna. S knjigo se torej zlorablja ime učiteljskega poklica in škoduje tudi ugledu učiteljstva.

2. Blatenje ljudske časti nikdar ni opravičljivo. V časih pa, v katerih živimo sedaj, je dvakrat obsodbe vredno. Kje je tu ozir na naš narodni in državotvorni ugled? Pisec se pač ni zavedal besed: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.« Toda česar se ni zave-

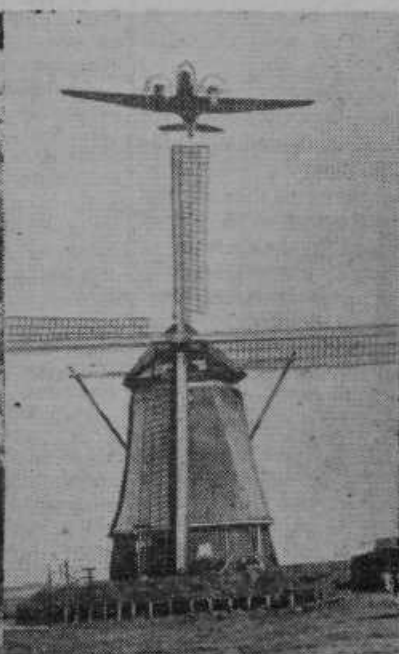
dal pisec, tega se zaveda ljudstvo, katerega je oblatil. Za ogorčenim protestom bivše SLS pri Sv. Lenartu dne 5. maja t. l. zoper ta nizkotni napad so se na Binkoštni ponedeljek spontano oglasile vse Slovenske gorice in vsa Prlekija. Ta dan so pristaši bivše SLS na zborovanjih v 33 različnih farah, od Št. Ilja v Slov. goricah pa doli do Središča ob Dravi, odločno protestirali proti pisanju te knjige. Protestirali so zoper njene laži iz moralnih, nacionalnih in državljanskih nagibov. Tako je sodilo in obsodilo knjigo ljudstvo samo.

3. Mislimo, da zadeva s tem ne more biti končana. V naši državi imamo zakone v obrambo časti in dobrega imena za poedince. Ako te kdo oblati na tvoji časti in ga greš tožiti, bo obsojen. Zakon po pravici ščiti tvoj ugled in tvojo čast. In vendar blatenje časti v takih primerih škoduje samo enemu, samo poedincu. Kaj pa naj rečemo, če se jemlje dobro ime kar vsemu ljudstvu določene pokrajine? Ali naj to ostane nekaznovano?

Zato pozivamo bansko upravo, da zaščiti dobro ime ljudstva ob severni meji in knjigo zapleni! To je soglasna zahteva Prlekije in Slovenskih goric. Ljudstvo, ki je dalo Slovencem može, kakor Murko, Miklošič, kardinal Misija, škof Tomažič in naš voditelj dr. Korošec, si ne dovoli na tak način jemati časti.

Pomlad na Holandskem. Na sliki vidimo cvetoče hijacinte v bližini znanega mesta Haag

Značilni holandski mlín na veter. Nad mlínom vidimo holandsko opazovalno letalo

Slika nam kaže holandskega ribiča, ki se je vrnil s celonočnega lova na morju zopet domov

Posnetek žene voditelja Indijcev Gandhija, ko zapušča avtomobil na agitacijskem potovanju

bila kakor ulita. Ni bila kaka posebna lepota, toda njene svetlomodne oči, njeni temnorjavi gosti lasje so dajali obrazu neko neizrekljivo mikavnost. Bila je nekoliko blede, videz pa ji je bil še tako mladikast, da bi ji bil prisodil kvečjemu trideset let, čeprav jih je že izpolnila pet in trideset.

Ker je beseda zastala, jo je povzela gospa in opomnila hčer:

»Tak povej no! Kaj je pri Končniku novega? Kako je Tilki?«

»Moj Bog,« je vzdihnila Trezika in se obrnila od okna, »tam je križ! Zdaj je otroka krstil.«

»Hvala Bogu! Ali sta se pobotala z župnikom?«

»Kaj še! Saj niso župnik krščevali, Končnik sam ga je krstil.«

»Ali se je otroku kaj pripetilo? Kaj mu je? Ali je kaj nevarnega?« je zdravnik hlastno vprašal in že vstal.

»Ne, ne, gospod doktor; kar ostanite! Otrok je živ in zdrav. Brez sile ga je krstil, iz gole mogočnosti. Rekel je, krsti on prav tako lahko kakor župnik in če je enkrat krščen, je krščen, noben človek ne sme biti dvakrat krščen, to bo menda župnik tudi vedel; prav župniku na mrz, je rekel, bo krstil otroka.«

»Za božjo voljo, saj tak krst ni veljaven,« se je oglasila gospa.

»Veljaven bo že, če je vse prav naredil,« je menil zdravnik; »vprašanje pa je, kaj bo cerkvena in posvetna gosposka na to rekla.«

»Sinoči je bil žandarm pri Končniku in je vpraševal po podatkih za otroka,« je dekle dalje pripovedovalo; »Končnika je to strahovito razkurilo, ker je mislil, da so žandarma župnik poslali. V tej jezi je krstil otroka.«

»Kaj pa pravi Tilka?«

»Da, mati, to je najbolj čudno. Tilka se ne joče več in le prav malo govori. Očitno pa je, da jo je vse to hudo zadelo. Enkrat ji je ušla beseda, da bi rada umrla, ko bi bil otrok prav krščen. Bojim se, da bo še resno zbolela — bolj slaba je itak od poroda sem.«

»Tu bo treba pomagati, saj se to ne more dalje tako vleči. Stopil bom h Končniku in mu pošteno obral leve,« je rekel zdravnik odločno.

»Nikar, nikar, gospod doktor!« mu je branila Trezika; »ne hodite mu blizu, prosim vas. Prav vzroji bo, opravili pa ne boste nič, še kaj hudega se vam lahko pripeti.«

»Ali se bojite zame?«

»Res, bojim se. Končniku ni dobro hoditi na pot; ima tudi še zmeraj take, ki bodo na njegov kraj stregli. Zares bi se mi smilili, če bi si za svojo dobroto kaj hudega učakali.«

»Na, na, tako nevarno pa tudi ne bo... Nekaj se

ne na žrtev in kislina to tako poškoduje, da se ne more več premakniti. Konec najde v hroščevem želodcu.

Francova armada je izgubila 70.000 mož. General Milan Astray, ki vodi seznam žrtev iz španske državljanske vojske, je povedal nekaj podatkov o izgubah španske armade v tej vojski. To je prva uradna ugotovitev, ki obsega vso Frankovo armado med državljansko vojsko brez ozira na nasprotnikove izgube. Po tej ugotovitvi je padlo vojakov in pristašev prostovoljnih čet okrog 70 tisoč, a 353 tisoč jih je bilo ranjenih. V lazarete je prišlo vsega skupaj 765 tisoč ranjencev in bolnikov. — Povprečno pride na 7 ranjencev 1 mrtvec in na 6 ranjencev 1 pohabljenec. Zla-